

Οι Ρωγμές στην Πέτρα

[Οικουμενικό Πατριαρχείο](#) / [Αρχιεπισκοπή Θυατείρων](#)

Στην εσχατιά της Γαλιλαίας, εκεί όπου οι πέτρινες προσευχές αντηχούν στις εσοχές των ερειπίων, στην Καισάρεια του Φιλίππου· έναν τόπο εμποτισμένο με τη σφραγίδα μιας κοσμικής εξουσίας που φιλοδόξησε να καταστεί αιώνια, ο Χριστός εκφέρει μια ερώτηση που διαπερνά το ύφασμα του χρόνου με την οξύτητα μιας εσωτερικής προφητείας.

• του Επισκόπου Μελιτηνής κ. Μαξίμου

Ανάμεσα στα μάρμαρα αφιερωμένα στον Καίσαρα και στις αρχαίες πηγές του Ιορδάνη που ανάβλυζαν ως υπόμνηση μιας ανέκφραστης αρχής, ακούστηκε η φράση: «Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;» (Ματθ. 16,13). Δεν επρόκειτο για ένα ερώτημα κατηγορικής ταξινόμησης ούτε για θεολογική διερεύνηση· ήταν μια λυτρωτική τομή μέσα στο καθηλωμένο βλέμμα των μαθητών, ένα αίτημα να διαλυθεί ο μύθος των εύκολων ερμηνειών και να στραφεί ο νους στην κατακόρυφη σιγή του αληθινού.

Οι πρώτες τους απαντήσεις αντηχούσαν την ανακύκλωση των γραφικών προτύπων – Ηλίας, Ιερεμίας, Ιωάννης – σαν απεγνωσμένες απόπειρες να περιχαρακώσουν το ανήκουστο εντός του προϋπάρχαντος. Η ανθρώπινη σκέψη, άτολμη απέναντι στο αίνιγμα της Ενσάρκωσης, ζητούσε καταφύγιο στα αναγνωρίσιμα πρότυπα, προκειμένου να αναχαιτίσει την αποκάλυψη. Έτσι ενεργούμε διαρκώς· μεταμφιέζουμε το απόλυτο σε φιλόανθρωπο κήρυγμα, το άγιο σε ηθικό παράδειγμα, τον Θεό σε συμβολή για την πρόοδο της κοινωνίας. Μια συνεχή υποχώρηση της βούλησης από την πρόκληση της θεότητας.

Όμως μέσα από τη διστακτική ηχώ των άλλων, υψώνεται η φωνή του Σίμωνα, μια φωνή που προέκυψε από την έκλαμψη μιας καρδιάς που βρέθηκε γυμνή ενώπιον του Θεού. «Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 16,16). Αυτή η ομολογία δεν ήταν σχήμα ρητορικό· ήταν ρήξη με κάθε αναπαραστατικό μηχανισμό, ήταν είσοδος στον άχρονο χρόνο της Αποκάλυψης. Ο Ιησούς επιβεβαιώνει ότι τούτο «σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ’ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς»· μαρτυρώντας πως η αλήθεια δεν διδάσκεται αλλά αποκαλύπτεται.

Πάνω σε αυτήν ακριβώς την πέτρα, την ίδια την ομολογία, θεμελιώνεται η Εκκλησία. «Σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν» (Ματθ. 16,18). Πόσο παράδοξο· η πέτρα αυτή δεν είναι ακατάτμητο μάρμαρο, αλλά ένας άνθρωπος με αστάθειες, ρήγματα, και ευτέλεια: ένας ψαράς από τη Βηθσαϊδά, που υποσχέθηκε πίστη ως τον θάνατο κι έπειτα αρνήθηκε τον Διδάσκαλο μπροστά στη φλόγα μιας αυλής. Πέτρα που βυθίζεται, αμφιβάλλει, μα εξακολουθεί να καλείται χάρη στην προθυμία της να καταρρεύσει και να αναστηθεί.

Η πατερική σοφία, με την αυστηρότητα της θεολογικής ακρίβειας, ερμήνευσε ορθά πως το θεμέλιο είναι η πίστη του προσώπου. Ο Μέγας Φώτιος το σημειώνει: «Πέτρα δὲ “τῆς ἐκκλησίας” ἐστὶν ἡ ὁμολογία τῆς θεότητος τοῦ Ἰησοῦ, ἡ γενομένη μὲν ὑπὸ τοῦ Πέτρου, κοινὴ δὲ οὖσα τῶν ἀποστόλων».[1] Δεν έχουμε εδώ αυτοκρατορική διαδοχή· έχουμε ευχαριστιακή κοινότητα.

Η Εκκλησία θεμελιώνεται στη χάρη που διαπερνά τις ρωγμές. Οι κλείδες της Βασιλείας είναι σύνεργα ιατρικά, όχι σκήπτρα. Η εξουσία που μεταδίδεται δεν είναι άσκηση επιβολής, αλλά προσφορά θεραπείας. Όποιος επιχειρεί να μετατρέψει την ομολογία σε εδραίωση προσώπου, μετατρέπει την πίστη σε φατριασμό. Ο Κωνστάντιος ο από Σιναίου θυμίζει τον Απόστολο Παύλο: «ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ»[2] – και με αυτά τα λόγια αποκαλύπτει την πλάνη των διαιρέσεων.

Εκκλησία που στηρίζεται σε πρόσωπα είναι σώμα ήδη τεμαχισμένο. Και πλάι σε αυτήν την αστάθμητη πέτρα, αναδύεται η παράλληλη ρίζα· ο Παύλος. Γέννημα της φυλής Βενιαμίν, μελετητής του Νόμου υπό τον Γαμαλιήλ, ο Σαούλ υπήρξε η ενσάρκωση της νομοκανονικής ευλάβειας, σφυρηλατημένος στο καμίνι της φαρισαϊκής αυστηρότητας. Δεν ξεκίνησε ως αδιάφορος· ξεκίνησε ως διώκτης, φλογισμένος από την πεποίθηση ότι υπερασπίζεται την καθαρότητα του Θεού.

Στη λιθοβολία του Στεφάνου δεν ήταν περαστικός, ήταν παρών, και η παρουσία του είχε την οξύτητα ενός θεολογικού πολέμου. Η μεταστροφή του δεν υπήρξε ομαλή καμπύλη, ήταν ρήγμα. Φως που καταλύει την όραση, φωνή που ρίχνει καταγής τον θώρακα της αυτάρκειας. Δεν «βρήκε» τον Χριστό· ο Χριστός τον συνέτριψε, ώστε να τον αναπλάσει. Και τον ονομάζει «σκεῦος ἐκλογῆς... τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων» (Πράξ. 9,15). Πήλινο δοχείο - φθαρτό και εύθραυστο- που περιέχει το ανεκλάλητο.

Ο Παύλος δεν οικοδομεί θεολογία από την απόσταση της αφηρημένης σύλληψης· γράφει με το αίμα των πληγών του, με τη χαραγμένη σιωπή της μεταμέλειας. Τα γράμματά του δεν είναι σύστημα, είναι αντίλαλος μιας κατακλυσμιαίας εμπειρίας χάριτος. Η μαρτυρία του, λόγος και πληγή, καταλήγει να κατακλύζει τη Ρώμη, ξεκινώντας από τα υπόγεια των δεσμών για να φτάσει στα ύψη της μεταμόρφωσης.

Πέτρος και Παύλος. Ο σταυρωμένος ανάποδα κι ο αποκεφαλισμένος· δύο τρόποι μαρτυρίας που συναντιούνται στη διάλυση του εγώ. Ο ένας σώμα που ανατρέπεται, ο άλλος φωνή που σιγεί, μα και οι δύο υπερβαίνουν την ιστορία. Δεν είναι άγιοι βιτρό· είναι συντετριμμένοι άνθρωποι, και ως τέτοιοι μεταμορφωμένοι. Ο ένας θεμέλιο, ο άλλος ροπή· ο ένας κοινοτικό κάλεσμα, ο άλλος αποστολικό ρήγμα.

Και αυτό το δυϊκό σχήμα -ψαράς και νομοδιδάσκαλος- δεν εξαντλείται στη συμπληρωματικότητα· είναι η έκφραση της ίδιας Πνοής μέσα από διαφορετικές ποιότητες ύλης. Το Ευαγγέλιο δεν διαδίδεται μέσα από την πληρότητα, αλλά από την πληγή. Δεν οικοδομείται πάνω στην τελειότητα, αλλά στη συγκατάβαση της Χάριτος. Η ιστορία της σωτηρίας γράφεται με φωνές ραγισμένες.

Και η ερώτηση του Χριστού δεν έπαψε. Αντηχεί στους διαδρόμους της καθημερινότητας, στο ρίγος της μοναξιάς, στα αδιέξοδα του νου. «Υμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;». Η απάντηση δεν κρύβεται στη σύνοψη κατηχήσεων ούτε στην επανάληψη μιας εκκλησιαστικής ορολογίας. Η απάντηση αναβλύζει από το προσωπικό έρεβος, από τον τόπο όπου αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας ως ραγισμένο αγγείο.

Η Εκκλησία δεν επιβιώνει επειδή είναι αλάθητη· επιμένει επειδή μέσα από τις ρωγμές των θεμελίων της -τις αρνήσεις των Πέτρων, τους διωγμούς των Παύλων- ανασαίνει το φως ενός άλλου κόσμου. Μιας Βασιλείας που δεν ιδρύεται με συνθήκες, αλλά γεννιέται μέσα στη θυσιαστική ομολογία εκείνων που τολμούν να πουν: «Σὺ εἶ ὁ Χριστός».

---

[1] Φώτιος Α΄ Κωνσταντινουπόλεως. Λόγοι καὶ Ὅμιλοι Ὑγδοήκοντα Τρεῖς. Επιμέλεια Σ. Ἀριστάρχου. Τόμος Πρῶτος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει: Τύποις The Annuaire Oriental & Printing Co, 1900, 465.

[2] Κωνστάντιος Α΄ ὁ ἀπὸ Σιναίου. Βιογραφία καὶ Συγγραφαὶ αἱ ἐλάσσονες ἐκκλησιαστικαὶ καὶ φιλολογικαί, καὶ τινες ἐπιστολαὶ τοῦ αὐτοῦ. Επιμέλεια Θεοδώρου Μ. Ἀριστοκλέους. Ἐν Κωνσταντινουπόλει: Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Προόδου», 1866, 212.